

## **Caracterizarea personajului Vitoria Lipan din romanul Baltagul**

Vitoria Lipan este un personaj exponential care cristalizeaza trasaturile muntenilor - temperamentele solare care pun viata in ecuatie cosmica. Fiecare moment al asteptarii sau al drumului constituie o marturie a unirii cu natura aflata mereu in consonanta cu trairile sufletesti ale personajului.

Motivul soarelui strabate intreg romanul, drumul Vitoriei - replica pamanteana la marea calatorie de dincolo de moarte a lui Nechifor - devenind astfel o traversare a luminii impusa de dezlegarea tainei, ca o purificare.

Ca si ceilalti munteni care pun mai presus de orice respectarea datinilor lor "de la inceputul lumii", Vitoria isi organizeaza viata in virtutea traditiei; imixtiunea civilizatiei recente este considerata un sacrilegiu pentru ca numai "randuiala" are privilegiul de a conserva timpul, in aceasta lume in care " toate urmau ca pe vremea lui Boerebista, craiul nostru cel de demult".

De fapt, exista in "Baltagu" doua timpuri: unul concret (deceniul al III-lea al secolului nostru) si unul etern, pastrat prin ritual. in lunga ei calatorie, Vitoria intalneste o cumetrie, o nunta si face ea insasi praznicul lui Nechifor. Simbolic, ea traverseaza astfel cele trei momente cruciale ale existentei, pentru ca de acum va incepe o noua viata.

De altfel, plecarea ei in acel drum al destinului nu este decat porunca a respectarii datinei; ca si Antigona, ea cauta un mort pe care il ingroapa pentru ca sufletul lui sa-si gaseasca odihna.

Ca in marile tragedii antice, apare in "Baltagul" un motiv al destinului: "... i-a fost lui Nechifor scrisa o asemenea soarta pe care nimica n-o poate inlatura" - spune Vitoria si el "... s-a inaltat in soare ori a curs pe o apa", reintorcandu-se in marele Univers. In aceasta lumina, prin savarsirea unor gesturi arhetipale, Vitoria devine o preoteasa a vechimii care oficiaza un cult stravechi intru desavarsirea nuntirii cosmice.

"In cautarea ucigasilor, Vitoria e un Hamlet feminin, care banuieste cu metoda, cerceteaza cu disimulatie, pune la cale, reprezentatiuni tradatoare, si cand dovada s-a facut, da drumul razbunarii" (Calinescu).

Pedepsindu-i pe cei doi, Vitoria realizeaza un proces necesar: scoaterea "din lege" a mortii ca hazard, intoarcerea personajului in spatiul mitic al muntelui echivaleaza cu o negare a celuilalt spatiu, caci totul reincepe cu o alta generatie.